

SPÓŁKA Z O.O. W PYTANIACH I ODPOWIEDZIACH

Praktyczny przewodnik po tym,
co ważne na starcie

Wydanie III

Jak założyć i dobrze zorganizować spółkę?

Redakcja: Karolina Bojko, Martyna Kunke, Michał Markiewicz,
Tomasz Rutkowski, Rafał Szymkowiak, Marta Żminkowska

Stan prawny na 1 lutego 2024 r.

Współautorzy: Paulina Bąk, Krzysztof Binkowski, Karolina Bojko, Mateusz Buszkiewicz, Paweł Butkiewicz, Kacper Chachurski, Wojciech Czernik, Halid Dalati, Igor Dudkiewicz, Paweł Dymkowski, Oskar Dziok, Kamil Ekiert, Klaudia Frankowska, Aleksander Gałek, Bartosz Głogowski, Adam Grobelny, Aleksandra Hemmerling, Mateusz Janus, Dominika Jaszczyk, Iwona Jędrzejewska, Aleksandra Judek, Krzysztof Kaczmarek, Wojciech Kaptur, Karolina Kulińska-Polak, Martyna Kunke, Paweł Malewski, Michał Markiewicz, Karolina Matkowska, Paulina Mikołajczak, Jacek Miłaszewski, Adam Moryń, Aleksandra Oczkiewicz, Maria Ratajczyk, Tomasz Rutkowski, Paulina Sandomierz, Konrad Sawczuk, Paweł Skurzyński, Mikołaj Stacherski, Eryk Stefanicki, Rafał Szymkowiak, Aleksandra Szyszkowska, Ewelina Świtalska, Kacper Tokarz, Marcin Tomczak, Michał Walczak, Daniel Zarębski, Kacper Ziniak, Marta Żminkowska

Projekt okładki i opracowanie graficzne: Maria Ancukiewicz

Projekt piktogramów: Minima Advertising People

Korekta: Ewelina Ambroziak

Skład: Maria Ancukiewicz

Wydanie III

ISBN: 978-83-970189-0-7

Wydawca:

PragmatIQ spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
ul. Grunwaldzka 107
60-313 Poznań
tel. 61 861 80 00
KRS: 0000363663

Partner merytoryczny:

PragmatIQ Kancelaria Prawna Szymkowiak S.K.A.
PragmatIQ Doradztwo Transakcyjne i Podatkowe Szymkowiak S.K.A.
ul. Grunwaldzka 107
60-313 Poznań
tel. 61 861 80 00

PRAGMATIQ
kancelaria prawna

Treść niniejszej książki i poszczególne teksty w niej zamieszczone nie stanowią opinii prawnej ani jakiegokolwiek porady prawnej. Wydawca i autorzy tekstów nie odpowiadają za treść niniejszej publikacji w zakresie, w jakim podmioty trzecie mogłyby doznać szkody po podjęciu jakichkolwiek czynności na podstawie informacji w niej zamieszczonych. Autorzy zastrzegają sobie prawo do zmiany tekstów oraz poglądów wyrażonych w książce.

Część I

PRAWO

Informacje ogólne

1. Co to jest spółka z o.o.?

Spółka z o.o. (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) jest pod względem popularności drugą po jednoosobowej działalności gospodarczej formą prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Spółka ta, obok spółki akcyjnej i prostej spółki akcyjnej, należy do spółek kapitałowych i ma osobowość prawną.

Spółka z o.o. ma zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków oraz dokonywania we własnym imieniu czynności prawnych, może zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Podstawą jej funkcjonowania jest określony w umowie spółki kapitał zakładowy. Minimalny kapitał zakładowy wynosi 5 tys. zł. Majątek spółki z o.o. stanowi odrębną masę od majątku jej wspólników.

W spółce z o.o. uczestniczą wspólnicy, którzy posiadają udziały odzwierciedlające przysługującą im część kapitału zakładowego. Wspólnikami w spółce z o.o. mogą być zarówno osoby fizyczne, osoby prawne (np. spółka akcyjna), jak i inne jednostki organizacyjne (np. spółki osobowe, takie jak spółka jawna czy spółka komandytowa). Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki swoim majątkiem osobistym, a jedynie tym, co wnieśli do spółki jako wkład.

Cechą charakterystyczną spółki z o.o. jest obowiązkowe istnienie organów: zarządu oraz zgromadzenia wspólników. W spółce z o.o. co do zasady nie jest konieczne powoływanie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej. Powołanie ich jest wymagane wyłącznie wtedy, gdy kapitał zakładowy przekracza 500 tys. zł, a wspólników jest więcej niż 25.

Każdy z organów odgrywa w spółce inną rolę. Zarząd pełni funkcję wykonawczą oraz reprezentuje spółkę na zewnątrz. Zgromadzenie wspólników jest najwyższą władzą spółki i podejmuje decyzje w najbardziej istotnych sprawach

określonych w przepisach i postanowieniach umowy spółki. Rada nadzorcza lub komisja rewizyjna sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością spółki.

Spółka z o.o. powstaje z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS. Umowa spółki może zostać zawarta przez współników w formie aktu notarialnego lub przez Internet, za pośrednictwem systemu S24.

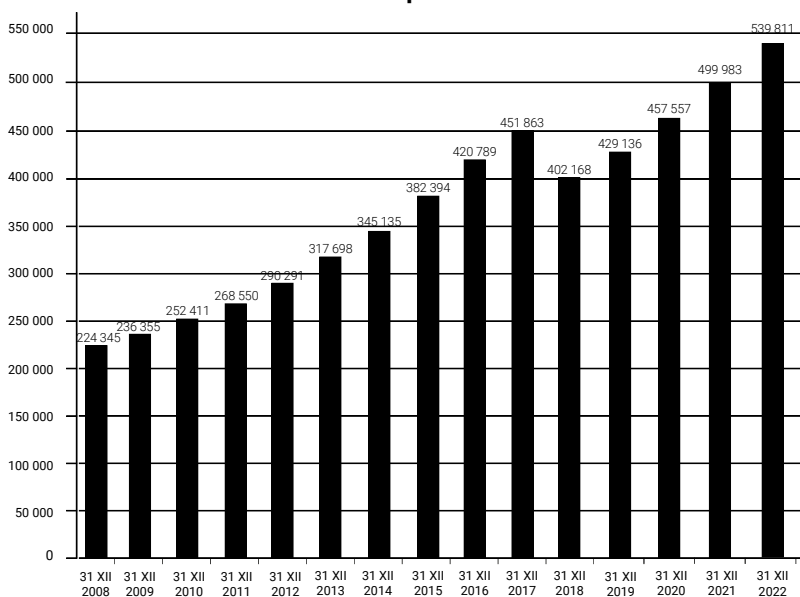
Podstawa prawna: art. 3, art. 4 § 1 pkt 2, art. 12, art. 151-152, art. 154, art. 157¹ § 1, art. 160, art. 174 § 1, art. 201 § 1, art. 213, art. 219 § 1, art. 227 k.s.h.

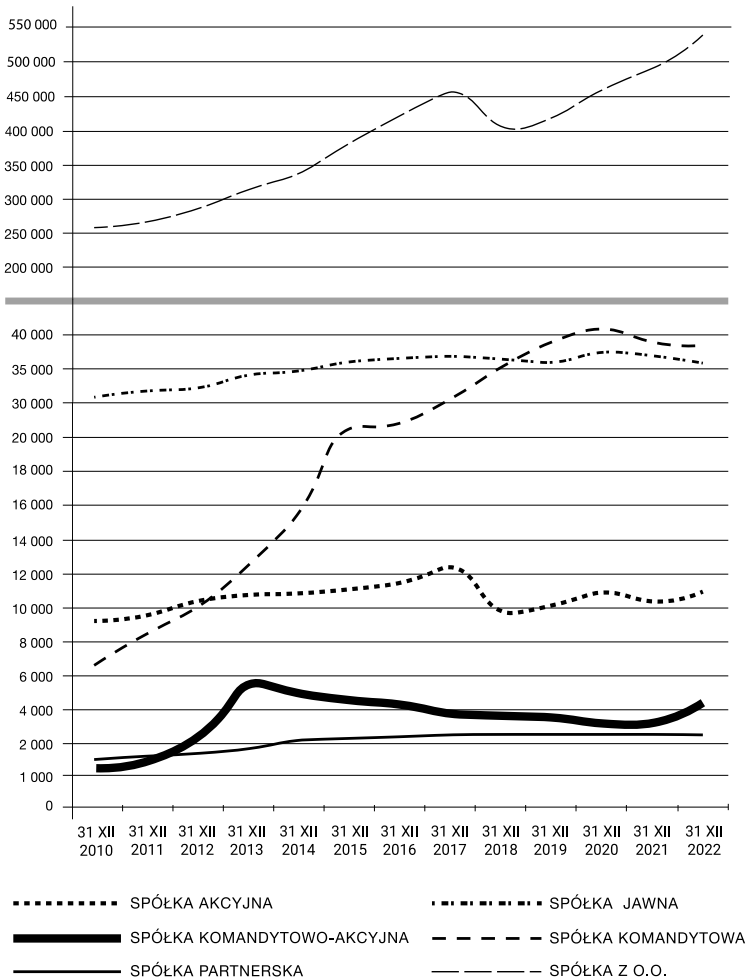
2. Ile jest spółek z o.o. w Polsce?

Od początku obowiązywania k.s.h. najpopularniejszym typem spółki prawa handlowego w Polsce jest spółka z o.o. Zgodnie z raportem GUS, 31 grudnia 2022 roku w Polsce zarejestrowanych było 630 409 spółek handlowych, z czego aż 539 811 stanowiły spółki z o.o.

Poniższy wykres przedstawia zmianę liczby spółek z o.o. na przestrzeni ostatnich lat.

Liczba spółek z o.o.

3. Co to znaczy, że spółka z o.o. ma osobowość prawną?

Osobowość prawna spółki z o.o. oznacza, że może ona być samodzielnym podmiotem praw i obowiązków. W związku z tym spółka posiada majątek odrębny od majątku jej wspólników, może zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Odrębność spółki od jej wspólników pozwala m.in. na zawieranie umów pomiędzy spółką a wspólnikami, a także na wchodzenie ze wspólnikami w spór.

Spółka nabywa osobowość prawną z chwilą jej rejestracji w rejestrze przedsiębiorców KRS. Jednak już po zawarciu umowy spółki (a w przypadku jednoosobowej spółki – po podpisaniu aktu założycielskiego), a przed rejestracją jej

w rejestrze przedsiębiorców KRS spółka może zawierać umowy i prowadzić działalność gospodarczą jako tzw. spółka z o.o. w organizacji, o której piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 22 (*Co to jest spółka z o.o. w organizacji?*).

Podstawa prawna: art. 33, art. 37 § 1 k.c.; art. 11, art. 12 k.s.h.

4. Na czym polega „ograniczona odpowiedzialność” w spółce z o.o.?

Spółka z o.o. jako osoba prawna jest samodzielnym podmiotem praw i obowiązków, a zatem to spółka (a nie jej wspólnicy) powinna regulować wszystkie zaciągane przez nią zobowiązania. Co do zasady wspólnicy nie odpowiadają więc prywatnym majątkiem za zobowiązania spółki, a ich odpowiedzialność ogranicza się do ryzyka utraty składników majątkowych, jakie wnieśli do spółki tytułem wkładu.

O wyjątkowych sytuacjach, w których wspólnik spółki będzie ponosił odpowiedzialność za zobowiązania spółki, piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 120 (*Czy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki?*).

Podstawa prawna: art. 151 § 4 k.s.h.

5. Jakie są zalety spółki z o.o. w porównaniu z innymi spółkami?

Poniżej przedstawiamy najważniejsze zalety spółki z o.o., które decydują o jej atrakcyjności w porównaniu z innymi typami spółek.

1) Ograniczona odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki

Brak zagrożenia majątku prywatnego wspólnika w razie problemów finansowych spółki stanowi często najważniejszą korzyść płynącą z prowadzenia działalności w formie spółki z o.o. Odpowiedzialność wspólników spółki z o.o. ogranicza się co do zasady wyłącznie do ryzyka utraty wkładu wniesionego do spółki.

O wyjątkach od zasady ograniczonej odpowiedzialności wspólnika za zobowiązania spółki piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 120 (*Czy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki?*).

2) Możliwość założenia jednoosobowej spółki z o.o.

Możliwość założenia jednoosobowej spółki z o.o. stanowi wyłom od zasady, że spółka powinna składać się z co najmniej dwóch wspólników. Umożliwia to samodzielnym przedsiębiorcom prowadzenie działalności na większą skalę w formie ograniczającej ryzyko gospodarcze.

3) Możliwość założenia spółki przez Internet

Spółka z o.o. może zostać założona przez Internet, co jest dużym uproszczeniem w porównaniu ze standardowym procesem założenia spółki. Pozwala to uniknąć również kosztów związanych ze sporządzeniem umowy spółki (a w przypadku jednoosobowej spółki – aktu założycielskiego) w formie aktu notarialnego. Więcej o założeniu spółki przez Internet piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 18 (*Jakie zalety ma rejestracja spółki przez Internet, a jakie zawiązanie spółki w formie aktu notarialnego?*).

4) Niski kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy spółki z o.o. musi wynosić co najmniej 5 tys. zł, a więc zdecydowanie mniej niż w przypadku spółki akcyjnej, gdzie minimalny kapitał zakładowy wynosi 100 tys. zł. Konieczność zebrania kapitału zakładowego nie stanowi zatem w praktyce bariery do prowadzenia działalności w formie spółki z o.o.

5) Brak składek ZUS

Odmiennie niż w przypadku spółek osobowych wspólnicy spółek z o.o. nie są zobowiązani do płacenia składek ZUS. Wyjątkiem od tej zasady jest wspólnik jednoosobowej spółki z o.o., o czym piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 537 (*Czy wspólnik spółki musi płacić składki ZUS?*).

6) Korzyści przy sprzedaży firmy

Spółka z o.o. może być najkorzystniejszą formą prawną w przypadku zamiaru przeprowadzenia transakcji sprzedaży firmy. W przypadku osób fizycznych dochód z tytułu sprzedaży udziałów w spółce z o.o. jest bowiem co do zasady opodatkowany na poziomie 19%. Tymczasem dochód ze sprzedaży ogółu praw i obowiązków w spółce osobowej niebędącej podatnikiem CIT (np. w spółce jawnej) zasadniczo podlega opodatkowaniu według skali podatkowej (czyli według stawki 12% lub 32%).

Warto podkreślić, że również dla wielu inwestorów nabycie spółki z o.o. lub objęcie w niej nowych udziałów będzie najkorzystniejszym rozwiązaniem. Czasami będzie to nawet warunek konieczny transakcji.

7) Podatek CIT w wysokości 9%

Spółka z o.o. posiadająca status małego podatnika, której przychody w roku podatkowym nie przekroczyły 2 mln euro i która spełnia pozostałe wymagania określone w ustawie o CIT, może płacić CIT w wysokości 9% od wszystkich dochodów z wyjątkiem tych, które są zaliczane do źródła z zysków kapitałowych. W pewnych przypadkach pozwala to na stosunkowo korzystne ukształtowanie

opodatkowania dochodów takiej spółki. Szerzej na temat możliwości opodatkowania dochodów spółki stawką 9% piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 372 (*Kiedy dochody spółki są opodatkowane CIT według stawki 9%?*).

8) Możliwość skorzystania z tzw. estońskiego CIT

Spółka z o.o. może korzystać ze specjalnej formy opodatkowania, jaką jest ryczałt od dochodów spółek (tzw. estoński CIT). Rozwiązanie to zakłada brak powstania obowiązku podatkowego w CIT tak długo, jak wypracowany przez spółkę zysk nie zostanie wypłacony wspólnikom. Szczegółowo na ten temat piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 377 [*Na czym polega tzw. estoński CIT (ryczałt od dochodów spółek)?*].

9) Dowolny cel działalności

Spółka z o.o. może być powołana w dowolnym celu. Tym samym w odróżnieniu od spółek osobowych spółka z o.o. nie musi prowadzić działalności gospodarczej, ale może np. prowadzić działalność charytatywną czy sportową.

10) Łatwość zmiany wspólnika

W odróżnieniu od spółek osobowych w spółce z o.o. wspólnik może zbyć (np. sprzedać lub darować) tylko część swoich udziałów, co pozwala na zmniejszenie zaangażowania kapitałowego, przy jednoczesnym zachowaniu statusu wspólnika spółki.

11) Brak daniny solidarnościowej

Opodatkowaniu daniną solidarnościową w wysokości 4% podlega nadwyżka dochodów ponad kwotę 1 mln zł pomniejszona o zapłacone składki na ubezpieczenie społeczne. Jednakże w przeciwieństwie do dochodów osiągniętych za pośrednictwem spółek osobowych niebędących podatnikami CIT czy z jednoosobowej działalności gospodarczej w podstawie opodatkowania daniną solidarnościową nie wliczają się m.in. dochody samych spółek z o.o. czy z dywidend wypłacanych przez spółki z o.o. Tym samym wypłata dywidendy na rzecz wspólnika spółki z o.o. nie podlega opodatkowaniu daniną solidarnościową.

O tym, dlaczego warto przekształcić firmę w spółkę z o.o., piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 35 (*W jakich sytuacjach warto przekształcić się w spółkę z o.o.?*).

Podstawa prawna: art. 151 § 1 i 4, art. 154 § 1, art. 156, art. 157¹ § 1 k.s.h.; art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; art. 10 ust. 1 pkt 7, art. 17 ust. 1, art. 18, art. 30a ust. 1 pkt 4, art. 30b ust. 1, art. 30h ust. 1-2 ustawy o PIT; art. 19 ust. 1 pkt 2, ust. 1a-1e, art. 15 ust. 1hb-1he, rozdział 6b ustawy o CIT.

Powstanie spółki

A. Założenie spółki

16. Jak założyć spółkę?

Spółkę z o.o. można założyć na dwa sposoby:

- 1) poprzez zawarcie umowy spółki (a w przypadku spółki jednoosobowej – aktu założycielskiego) w formie aktu notarialnego i złożenie w elektronicznym systemie PRS wniosku o rejestrację spółki w rejestrze przedsiębiorców KRS;
- 2) przez Internet, tj. poprzez wykorzystanie wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym S24 i złożenie wniosku o rejestrację spółki za pośrednictwem Internetu.

Niezależnie od wybranej metody założenia spółki konieczne będzie podjęcie następujących czynności:

1) Zawarcie umowy spółki

Pierwszą czynnością, której powinni dokonać przyszli wspólnicy, będzie zawarcie umowy spółki z o.o. (w przypadku spółki składającej się z kilku wspólników) lub podpisanie aktu założycielskiego (w przypadku jednoosobowej spółki z o.o.). O tym, co powinno zostać zawarte w umowie spółki, piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 60 (*Co musi zawierać umowa spółki?*). W przypadku zakładania spółki przez Internet wspólnicy przygotowują umowę, korzystając z wzorca udostępnionego w systemie S24.

2) Powołanie zarządu

Do powstania spółki z o.o. konieczne jest także powołanie jej zarządu. Członkowie pierwszego zarządu spółki mogą być powołani w samej umowie spółki lub w sposób wskazany w umowie spółki.

3) Ustanowienie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej, jeśli wymaga tego ustawa lub umowa spółki

Ustanowienie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce z o.o. nie jest co do zasady obowiązkowe. O wyjątkach od tej reguły piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 287 (*Kiedy w spółce należy powołać radę nadzorczą lub komisję rewizyjną?*).

W każdym przypadku, gdy powołanie powyższych organów jest wymagane przez ustawę lub umowę spółki, wybór osób wchodzących w skład tych organów jest niezbędny dla powstania spółki.

4) Wniesienie przez wspólników wkładów

Kolejnym wymaganym krokiem będzie wniesienie przez wspólników wkładów na pokrycie kapitału zakładowego spółki. W sytuacji gdy spółka zakładana jest poprzez zawarcie umowy spółki w formie aktu notarialnego, wkłady do spółki powinny zostać wniesione do dnia złożenia wniosku o wpis spółki do rejestru przedsiębiorców KRS. Przy rejestracji spółki przez Internet wkłady można wnieść w terminie siedmiu dni od dnia wpisania spółki do rejestru przedsiębiorców. Wpłaty na kapitał zakładowy mogą zostać wniesione gotówką do kasy spółki lub zostać wpłacone na rachunek bankowy spółki.

5) Wpis do rejestru

Gdy zostały zrealizowane kroki opisane w punktach 1-4, możliwe jest złożenie wniosku o rejestrację spółki w rejestrze przedsiębiorców KRS. Więcej na temat złożenia wniosku o rejestrację spółki piszemy w odpowiedziach na pytania nr 24 (*Co powinno zawierać zgłoszenie do rejestru przedsiębiorców KRS spółki związanej w formie aktu notarialnego?*), nr 25 (*Co powinno zawierać zgłoszenie do rejestru przedsiębiorców KRS spółki związanej przez Internet?*), nr 26 (*W jakim terminie należy zarejestrować spółkę w rejestrze przedsiębiorców KRS? Jakie są konsekwencje zbyt późnego złożenia wniosku o rejestrację spółki?*), nr 27 (*Kto powinien zgłosić spółkę do rejestru przedsiębiorców KRS?*) oraz nr 28 (*Czy zgłoszenia spółki do rejestru przedsiębiorców KRS musi dokonać cały zarząd, czy poszczególni jego członkowie?*).

6) Dokonanie zgłoszenia do urzędu skarbowego oraz CRBR

Po dokonaniu wpisu spółki do rejestru przedsiębiorców KRS konieczne jest także zgłoszenie jej w urzędzie skarbowym poprzez złożenie formularza NIP-8. Dodatkowo spółka powinna zostać zgłoszona do CRBR. Bardziej szczegółowo piszemy na ten temat w odpowiedziach na pytania nr 123 (*Czy spółka ma obowiązek dokonać zgłoszenia do CRBR?*) oraz nr 124 (*Kto jest beneficjentem rzeczywistym spółki?*).

Podstawa prawna: art. 157¹ § 1, art. 158 § 1¹, art. 163 k.s.h.; art. 58 pkt 4, art. 60 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu; art. 5 ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników.

17. Czy jest możliwa rejestracja spółki przez Internet? Ile trwa taka rejestracja?

Spółka z o.o. może zostać zarejestrowana przez Internet (tj. z wykorzystaniem wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym S24).

Zgodnie z przepisami rejestracja spółki przez Internet powinna nastąpić w ciągu jednego dnia od wysłania wniosku do sądu rejestrowego. W praktyce rejestracja spółki przez Internet następuje najczęściej w ciągu 1-3 dni roboczych. Rozwiązanie to w porównaniu z rejestracją tradycyjną, polegającą na zawarciu umowy w formie aktu notarialnego i złożeniu wniosku w systemie PRS, jest wariantem znacznie prostszym i szybszym, a także tańszym. Szczegółowe porównanie obu metod rejestracji spółki znajduje się w odpowiedzi na pytanie nr 18 (*Jakie zalety ma rejestracja spółki przez Internet, a jakie zawiązanie spółki w formie aktu notarialnego?*).

Podstawa prawna: art. 157¹ k.s.h.; art. 19 ust. 2, art. 20a ust. 2 ustawy o KRS.

18. Jakie zalety ma rejestracja spółki przez Internet, a jakie zawiązanie spółki w formie aktu notarialnego?

Powstanie spółki z o.o. wymaga m.in. zawarcia umowy spółki, a następnie rejestracji spółki w rejestrze przedsiębiorców KRS. Możliwe jest zarówno przeprowadzenie rejestracji całkowicie przez Internet, jak i zawarcie umowy spółki w formie aktu notarialnego, a następnie złożenie wniosku za pośrednictwem systemu PRS.

Zalety rejestracji spółki przez Internet:

1) Łatwość rejestracji

Największą zaletą rejestracji spółki przez Internet jest prostota tego rozwiązania. Wystarczy, że wszyscy wspólnicy i członkowie zarządu spółki mają

podpis elektroniczny, Profil Zaufany ePUAP lub podpis osobisty, a następnie jeden z nich założy konto w systemie Ministerstwa Sprawiedliwości, tzw. S24. Wspólnicy przygotowują umowę spółki, korzystając z wzorca udostępnionego w systemie S24. Takie rozwiązanie pozwala uniknąć pomyłek, gdyż polega wyłącznie na wybraniu przez przyszłych wspólników określonych opcji z kilku dostępnych rozwiązań w zakresie postanowień umowy spółki.

2) Czas rejestracji

Rejestracja spółki przez Internet trwa krócej niż rejestracja spółki, której umowę zawarto w formie aktu notarialnego. W praktyce spółki zakładane przez Internet rejestrowane są w rejestrze przedsiębiorców KRS w ciągu 1-3 dni roboczych, podczas gdy tradycyjna rejestracja spółki trwa około miesiąca lub nawet dłużej. Więcej na ten temat piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 20 (*Ile trwa założenie spółki?*).

3) Niższe koszty

Rejestracja spółki przez Internet jest również tańsza od tradycyjnej rejestracji. Przy rejestracji spółki przez Internet nie ma bowiem konieczności ponoszenia kosztów sporządzenia aktu notarialnego. Dodatkowo łączna kwota opłaty sądowej oraz opłaty za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (MSiG) jest o 250 zł niższa niż w przypadku składania wniosku składanego za pośrednictwem systemu PRS (wynosi ona 350 zł zamiast 600 zł). Więcej na ten temat piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 19 (*Ile kosztuje założenie spółki?*).

4) Łatwość dokonywania zmian w spółce

Zaletą rejestracji spółki przez Internet jest także łatwość dokonywania późniejszych zmian umowy spółki, a także zmian w składzie wspólników lub zarządu. Jeżeli spółka została założona przez Internet, możliwe będzie późniejsze dokonywanie m.in. zmian w umowie spółki, sprzedaży udziałów oraz zmian w zarządzie za pomocą systemu S24. Należy jednak pamiętać, że zmiana umowy spółki u notariusza wyklucza późniejsze dokonywanie jakichkolwiek zmian w strukturze spółki przez Internet.

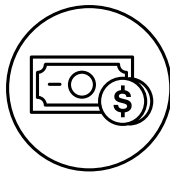
Zalety rejestracji spółki w formie aktu notarialnego:

1) Swoboda w ustalaniu treści umowy spółki

Największą zaletą zawarcia umowy spółki w formie aktu notarialnego jest większa niż w przypadku założenia spółki przez Internet swoboda w kształtowaniu jej treści. Jest to istotne zwłaszcza wówczas, gdy wspólnicy chcą w umowie wprowadzić szczególne zasady funkcjonowania spółki, np. prawo pierwszeństwa nabycia udziałów, określone szczególne większości przy podejmowaniu uchwał, uprawnienia osobiste itp. Korzystając z formularza internetowego, wspólnicy nie mają możliwości wprowadzenia tego rodzaju postanowień. Tradycyjna forma

Część II

Podatki

Informacje ogólne

347. Jakie podatki płaci spółka, a jakie jej wspólnicy?

Spółka z o.o. zasadniczo podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągnięcia. Opodatkowuje ona dochody z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, a także m.in. z nieruchomości, papierów wartościowych, udziałów (akcji) czy ogółu praw i obowiązków w spółkach osobowych.

W odróżnieniu od spółek osobowych niebędących podatnikami CIT, w których to wspólnicy są podatnikami podatków dochodowych, w przypadku spółki z o.o. to ona sama – a nie jej wspólnicy – płaci podatek od osiągniętych dochodów. W ciągu roku podatkowego spółka wpłaca zaliczki na CIT, natomiast w terminie trzech miesięcy od zakończenia roku podatkowego – do 31 marca w przypadku spółek, których rokiem podatkowym jest rok kalendarzowy – składa deklarację roczną (CIT-8), w której wykazuje dochód i należny podatek dochodowy albo ewentualnie stratę podatkową, którą może w odpowiedni sposób uwzględnić w następnych latach. Więcej na ten temat piszemy w odpowiedziach na pytania nr 358 (*Jak opodatkowane są dochody spółki?*) oraz nr 363 (*W jaki sposób rozlicza się straty podatkowe spółki?*). Warto również podkreślić, że spółki z o.o. w niektórych sytuacjach (jednak dość rzadkich) nie muszą w ogóle płacić podatku dochodowego, o ile wynika to ze zwolnień przewidzianych w ustawie o CIT.

Spółka z o.o., jako podmiot posiadający osobowość prawną, może być również podatnikiem innych podatków, w tym m.in. podatku od towarów i usług oraz podatku od czynności cywilnoprawnych. Więcej na ten temat piszemy w odpowiedziach na pytania nr 443 (*Czy spółka zawsze jest podatnikiem VAT?*) oraz nr 454 (*Kto jest podatnikiem PCC – wspólnik czy spółka?*).

Niezależnie od opodatkowania podatkiem dochodowym spółek z o.o. również ich wspólnicy w związku z posiadaniem udziałów w spółce i osiągnięciem z tego tytułu przychodów obowiązani są do zapłaty podatku dochodowego. Dzieje się tak na przykład w razie zbycia czy umorzenia udziałów, ale także w razie wypłaty przez spółkę zysku w różnorodnych formach. Takim zyskiem może być dywidenda, ale też przekazanie zysków na kapitał zakładowy (kiedy to wspólnik obejmuje nowe udziały albo podwyższa się ich wartość nominalną). Również w przypadku likwidacji spółki albo jej przekształcenia może wystąpić po stronie wspólników (czy raczej byłych wspólników) opodatkowanie podatkiem dochodowym.

Ponadto wspólnicy mogą osiągać dochody z tytułu bycia pracownikami spółki, członkami jej organów czy w związku ze świadczeniem na rzecz spółki usług na podstawie umowy spółki lub w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. W takiej sytuacji wspólnik podlega opodatkowaniu od dochodów osiągniętych z tych tytułów na ogólnych zasadach, czyli analogicznie jak każda inna osoba występująca w tych rolach i niezwiązana ze spółką. Należy jednak pamiętać, że warunki w umowach zawieranych pomiędzy spółką z o.o. a jej wspólnikami, jako podmiotami powiązаныmi, powinny być ustalane na warunkach rynkowych, mogą bowiem podlegać szczególnej weryfikacji. Szerzej zagadnienie to poruszamy w odpowiedzi na pytanie nr 356 (*Czy spółka musi realizować transakcje z podmiotami powiązаныmi na warunkach rynkowych?*).

Co ważne, podatki dochodowe płacone przez spółkę oraz jej wspólników są podatkami zupełnie niezależnymi od siebie i zapłata jednego z nich nie wpływa na drugi (poza faktem, że podatek CIT zapłacony przez spółkę obniża zyski spółki, a zatem w pośredni sposób także obniża podstawę opodatkowania przy wypłatach z zysku). Należy jednak pamiętać: pomimo że podatek dochodowy od dywidendy obciąża wspólników, to jego płatnikiem jest spółka. To zagadnienie szerzej omawiamy w odpowiedzi na kolejne pytanie.

Podstawa prawna: art. 1 ust. 1, art. 3 ust. 1, art. 7 ust. 1-2 ustawy o CIT; art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 1, art. 14 ust. 1, art. 17 ust. 1 ustawy o PIT.

348. Kiedy spółka jest płatnikiem podatków wspólników?

Spółka z o.o. w sytuacjach określonych przepisami ma obowiązek obliczyć, pobrać i wpłacić podatek (ewentualnie zaliczkę na podatek) za swojego wspólnika. Ponosi przy tym odpowiedzialność za prawidłowe obliczenie i zapłatę tego podatku. Należy zatem wiedzieć, kiedy spółka powinna uregulować należności podatkowe za wspólnika i na jakich zasadach podatek ten obliczyć, by w odpowiedni sposób umniejszyć wypłacane wspólnikowi kwoty do wysokości netto.

W pewnych sytuacjach będzie to prosta operacja matematyczna, gdyż podatek naliczany jest ryczałtowo od wypłacanej kwoty (np. w razie wypłaty dywidendy

czy wypłaty odsetek), ale są też przypadki, w których płatnik musi zweryfikować prawa do ulg czy zwolnień po stronie wspólnika. Istotna jest przy tym również precyzyjna redakcja uchwał organów spółki, które powinny przewidywać określone obowiązki spółki uwzględniające jej rolę jako płatnika podatków wspólnika. Brak precyzji w redakcji tych dokumentów (np. brak wskazania, czy mowa o kwotach netto czy brutto) powoduje częste praktyczne problemy w toku prawidłowego rozliczenia podatku.

Zryczałtowany podatek od przychodów z dywidend (zarówno w przypadku wspólników będących podatnikami PIT, jak i podatnikami CIT) wynosi 19% niezależnie od tego, w jakiej formie następuje wypłata zysku. W razie wypłaty dywidendy, wynagrodzenia umorzeniowego (wyjątkiem jest umorzenie dobrowolne) czy wypłaty kwoty likwidacyjnej spółka z o.o. zasadniczo występuje jako płatnik podatku dochodowego wspólnika. Warto jednak podkreślić, że określone grupy wspólników pod pewnymi warunkami mogą korzystać ze zwolnień z podatku lub obniżenia stawki. Dotyczy to m.in. podatników CIT będących wspólnikami spółki z o.o. i posiadających powyżej 10% głosów przez ponad dwa lata, o czym więcej piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 518 (*Kiedy wypłacana wspólnikowi dywidenda jest zwolniona z opodatkowania?*), czy też zagranicznych rezydentów podatkowych (o ile tak stanowią stosowne umowy międzynarodowe).

Dodatkowo podkreślić należy, że podatek i obowiązki płatnika występują także w sytuacji przekazania zysku na kapitał zakładowy spółki. Dotyczy to również przekazania na kapitał zakładowy środków zgromadzonych na kapitale zapasowym, o czym piszemy szerzej w odpowiedzi na pytanie nr 365 (*Czy przekazanie zysku na kapitał zakładowy spółki z kapitału zapasowego lub rezerwowego podlega opodatkowaniu?*). Jest to o tyle ważne, że wobec bezgotówkowej formy takiej „wypłaty zysku” konieczne są odpowiednie uzgodnienia między spółką a wspólnikiem co do sposobu pobrania przez płatnika podatku od wspólnika. Podobny bezgotówkowy zysk wspólnika, gdzie spółka jest płatnikiem podatku, może powstać w przypadku przekształcenia spółki z o.o. w spółkę niebędącą podatnikiem CIT. Podstawą opodatkowania w takiej sytuacji jest wartość niepodzielonych zysków w spółce, w tym bieżących zysków spółki oraz kwot przekazanych na inne kapitały spółki niż kapitał zakładowy.

Oczywiście spółka z o.o. może być płatnikiem podatków dochodowych wspólnika także w innych sytuacjach. Spółka bowiem, jak każdy pracodawca, zleceniodawca, wypłacający odsetki lub należności licencyjne, ma obowiązek pobrać należny podatek (zaliczkę na podatek dochodowy) od określonych wypłat. Ten obowiązek powstaje niezależnie od tego, czy otrzymującym jest wspólnik, czy osoba trzecia.

Podstawa prawna: art. 26-26a ustawy CIT; art. 31-32, 35, 38-41, 42g ustawy PIT.

349. Jak opodatkowana jest spółka z o.o., której wspólnikiem jest fundacja rodzinna?

Spółka z o.o. jest odrębnym podatnikiem podatku dochodowego od swoich wspólników. Zasady opodatkowania samej spółki i dokonywane przez nią na bieżąco rozliczenia podatkowe są więc niezależne od tego, kto jest jej wspólnikiem. Opodatkowanie spółki z o.o., której jednym ze wspólników jest fundacja rodzinna nie różni się od opodatkowania spółek z o.o., których wspólnikami są inne osoby prawne czy osoby fizyczne. Spółka, której wspólnikiem jest fundacja rodzinna, na bieżąco ustala przychody i koszty podatkowe oraz płaci zaliczki na podatek dochodowy od osób prawnych, może również korzystać z ustawowych preferencji podatkowych (np. stawki 9% CIT).

Ewentualna różnica dotyczy opodatkowania dywidend wypłacanych do fundacji rodzinnej jako wspólnika spółki, gdzie spółka działa w charakterze płatnika CIT. Taka wypłata korzysta bowiem ze zwolnienia z opodatkowania, które wynika ze szczególnych zasad opodatkowania dotyczących fundacji rodzinnej, o czym piszemy więcej w odpowiedzi na pytanie nr 506 (*Jak opodatkowana jest wypłata dywidendy do wspólnika będącego fundacją rodzinną?*).

Jedynym realnym ograniczeniem związane z posiadaniem przez fundację rodziną udziałów w spółce z o.o. jest brak możliwości wyboru przez spółkę opodatkowania w formie tzw. estońskiego CIT (ryczałtu od dochodów spółek), o czym piszemy więcej w odpowiedzi na pytanie nr 381 [*Czy spółka z o.o., której wspólnikiem jest fundacja rodzinna, może korzystać z opodatkowania w formie tzw. estońskiego CIT (ryczałtu od dochodów spółek)?*].

Podstawa prawna: art. 1 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 25 i ust. 7, art. 28j ust. 1 pkt 4 ustawy o CIT; art. 2 ust. 1, art. 5 ustawy o fundacji rodzinnej.

350. Kto ponosi odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe spółki?

Zasadniczo za swoje zobowiązania podatkowe odpowiada sama spółka z o.o. W sytuacji gdy egzekucja przeciwko niej okaże się w całości lub w części bezskuteczna (tj. jeżeli majątek spółki z o.o. nie pozwala na zapłatę należności podatkowej), za jej zobowiązania mogą jednak odpowiadać inne osoby związane ze spółką:

- 1) obecni lub byli członkowie zarządu,
- 2) obecni lub byli pełnomocnicy spółki w organizacji,
- 3) obecni lub byli wspólnicy spółki w organizacji – jeżeli pełnomocnik lub zarząd nie został powołany.